

Ministerie voor Rechtsbescherming
T.a.v. de heer F.M. Weerwind
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
15 december 2023

Behandeld door
G.C. Hamer

Ons kenmerk

Onderwerp
Reactie Deloitte op het concept-Implementatiebesluit richtlijn
duurzaamheidsrapportering

Uw kenmerk

Geachte heer Weerwind,

Deloitte Accountants B.V. (hierna: Deloitte) maakt graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op het concept-Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering (hierna: de richtlijn). Wij onderschrijven het belang van de richtlijn, alsmede het beoogde doel hiervan, te weten: het vergroten van de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de duurzaamheidsverslaggeving.

Hoewel wij het belang en de beoogde doelstelling van de richtlijn onderschrijven, zijn wij van mening dat hierin verbeteringen en verhelderende aanpassingen noodzakelijk zijn. Hierbij willen wij uw aandacht vestigen op onze eerdere reactie aan het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gedateerd op 8 september 2023. Wij zijn van mening dat de inhoud van die opmerkingen, in combinatie met deze reactie, een volledig beeld zal geven van onze aanbevelingen en standpunten.

Onze reactie op uw concept-Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering is hierna uiteengezet. Wij hopen dat deze zal bijdragen aan het verder versterken van de genoemde richtlijn.

Toepassingsbereik rapporterende ondernemingen

Alvorens wij onze gedetailleerde reactie op de richtlijn uiteenzetten, achten wij het van belang om het toepassingsgebied van de rapporterende ondernemingen opnieuw onder uw aandacht te brengen. Het eerdere wetsvoorstel en de toelichting daarbij gaven een beschrijving van het toepassingsbereik wat betreft de rapporterende ondernemingen.

Om de Europese doelstelling van hoogwaardige, consistente en vergelijkbare duurzaamheidsinformatie te verwezenlijken, achten wij het van belang om het toepassingsbereik voor de rapporterende ondernemingen vast te stellen overeenkomstig lid 1, 2 en 3 van artikel 360 Burgerlijk Wetboek Boek 2.

Dochtermaatschappij

Wij merken op dat het hanteren van de definitie van de term ‘dochtermaatschappij’ zoals bepaald in art. 2:24a BW, kan leiden tot verschillen tussen de consolidatiekring voor de jaarrekening en die voor het duurzaamheidsverslag. Daarom stellen wij voor om voor de consolidatiekring aan te sluiten op art. 2:406 lid 1 BW. Uitgangspunt zou moeten zijn dat de consolidatiekring voor de geconsolideerde jaarrekening dezelfde is als die voor het duurzaamheidsverslag.

Openbaarmaking winstbelasting

In de Nota van Toelichting wordt meerdere malen verwezen naar het Implementatiebesluit richtlijn openbaarmaking winstbelasting. Naar onze mening kunnen dergelijke verwijzingen en vergelijkingen de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de Nota van Toelichting verminderen en kunnen ze potentieel zorgen voor een onnodige complexiteit, waarbij ze de lezer afleiden van de kernpunten van de richtlijn.

Wij adviseren u het verwijderen van deze verwijzingen of het minimaliseren van de omvang hiervan, teneinde de duidelijkheid en eenvoud van de Nota van Toelichting te bevorderen.

Assurance-opdracht

In artikel 8, tweede lid, is bepaald dat een assurance-oordeel wordt gegeven over de overeenstemming van de duurzaamheidsrapportering met de bij en krachtens de wet gestelde voorschriften. In artikel 34, lid 1, tweede alinea, onder a bis) van Richtlijn 2013/34/EU is bepaald dat deze assurance betrekking moet hebben op vier aspecten.

Wat deze aspecten betreft, achten wij het van belang dat de volgende zaken worden verduidelijkt:

Ten aanzien van het beoordelen van het materialiteitsproces merken wij op dat het niet duidelijk is of er een separaat oordeel moet worden gegeven over (de kwaliteit van) dit proces in overeenstemming met de standaarden, of dat bedoeld wordt dat de accountant moet nagaan of de rapportage over dat proces in het verslag juist en volledig is.

Wordt bedoeld dat de accountant uiteindelijk een assurance-rapport afgeeft bij de informatie als geheel ('geeft het verslag als geheel een getrouw beeld?') of wordt bedoeld dat de accountant nagaat of aan de individuele vereisten wordt voldaan (waarbij het niet voldoen aan één individueel aspect al betekent dat het verslag niet in overeenstemming is met de standaarden, als een 'compliance-stelsel') Wij vragen de minister dit vraagstuk op te lossen in samenspraak met de Europese wetgever. Het is van essentieel belang te waarborgen dat er op Europees niveau sprake is van een consistente interpretatie en toepassing van de regelgeving.

Mate van zekerheid

In artikel 8, tweede lid, onderdeel e, is bepaald dat het oordeel over de duurzaamheidsrapportering gebaseerd is op een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid. Het is onze aanbeveling om te verduidelijken dat de assurance-opdracht ten minste wordt uitgevoerd op basis van een beperkte mate van zekerheid. Dit stelt de rapporterende ondernemingen in staat om op vrijwillige basis een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de duurzaamheidsrapportering.

In de huidige Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) wordt een verschuiving naar een redelijke mate van zekerheid overwogen. Hier is tot op heden echter nog geen definitieve beslissing over genomen. Daarmee is het opnemen van de bepaling over een redelijke mate van zekerheid naar onze mening voorbarig.

Vergelijking verantwoordelijkheden accountant bij het bestuursverslag

In de Nota van toelichting is beschreven dat een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid ook aansluit bij de praktijk van het door de accountant (laten) controleren van het bestuursverslag op basis van artikel 2:393, derde lid, BW. Wij willen echter benadrukken dat deze beschrijving geen juiste weergave is van de verantwoordelijkheden van de accountant ten aanzien van het bestuursverslag. Als onderdeel van het onderzoek of de jaarrekening het in artikel 362 lid 1 vereiste inzicht geeft, gaat de accountant na of het bestuursverslag overeenkomstig deze titel is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is, en of het bestuursverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en het begrip van de rechtspersoon en zijn omgeving, materiële onjuistheden bevat. De uitkomsten van deze werkzaamheden ten aanzien van het bestuursverslag resulteren niet in een assurance-oordeel met een beperkte mate van zekerheid.

Assurance-oordeel

In artikel 8, derde lid, is bepaald dat de assurance-verklaring over de duurzaamheidsrapportering wordt opgenomen als afzonderlijk onderdeel van de accountantsverklaring. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de lidstaattoptie, om ervoor te zorgen dat alle informatie over de controle en het onderzoek door de accountant op één plek te vinden is en als zodanig herkenbaar is. De accountantsverklaring resulteert in een oordeel over de jaarrekening met een redelijke mate van zekerheid, waarbij de assurance-verklaring resulteert in een oordeel over de duurzaamheidsrapportering met een beperkte mate van zekerheid.

Wij achten het bezwaarlijk dat gebruik wordt gemaakt van deze lidstaattoptie. Vanuit het perspectief van de gebruiker achten wij van groot belang dat het helder is welke werkzaamheden zijn uitgevoerd om tot een bepaalde mate van zekerheid te komen. Met het opnemen van de (limited) assurance-verklaring over de duurzaamheidsrapportering in de verklaring over de controle van de jaarrekening is sprake van onvoldoende onderscheid tussen de uitkomsten van de (limited) assurance-opdracht en die van de controleopdracht. Daarnaast willen wij vermijden dat er meer waarde wordt gehecht aan de (limited) assurance-verklaring dan gerechtvaardigd is bij een beperkte mate van zekerheid.

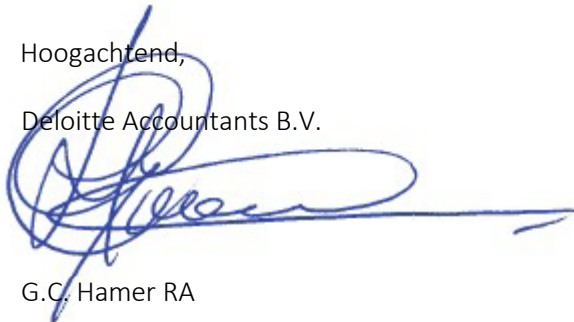
Afsluiting

Deloitte erkent de inspanningen van uw ministerie op het gebied van de duurzaamheidsrapportering. Wel zijn wij van mening dat de richtlijn op bepaalde punten versterkt kan worden, om zodoende meer duidelijkheid te bieden aan de gebruikers en om het consistent toepassen van de bepalingen in deze en andere implementatiewetten te bereiken. Hierbij willen wij aandringen op het wegnemen van eventuele inconsistenties tussen deze en de voorgaande consultatie van andere ministeries op de implementatiewet. Deze consistentie van informatie is cruciaal om misverstanden bij de gebruikers van de implementatiewet te voorkomen en te zorgen voor een correcte interpretatie en toepassing van de richtlijnen. Tot slot willen wij benadrukken dat het essentieel is om de juiste terminologie c.q. vertalingen te hanteren, zoals vastgelegd in zowel de CSRD als de ESRS.

Wij zijn bereid om desgewenst een nadere (mondelijke) toelichting te geven op deze brief.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

G.C. Hamer RA